

DAGTILBUD VESTBYEN

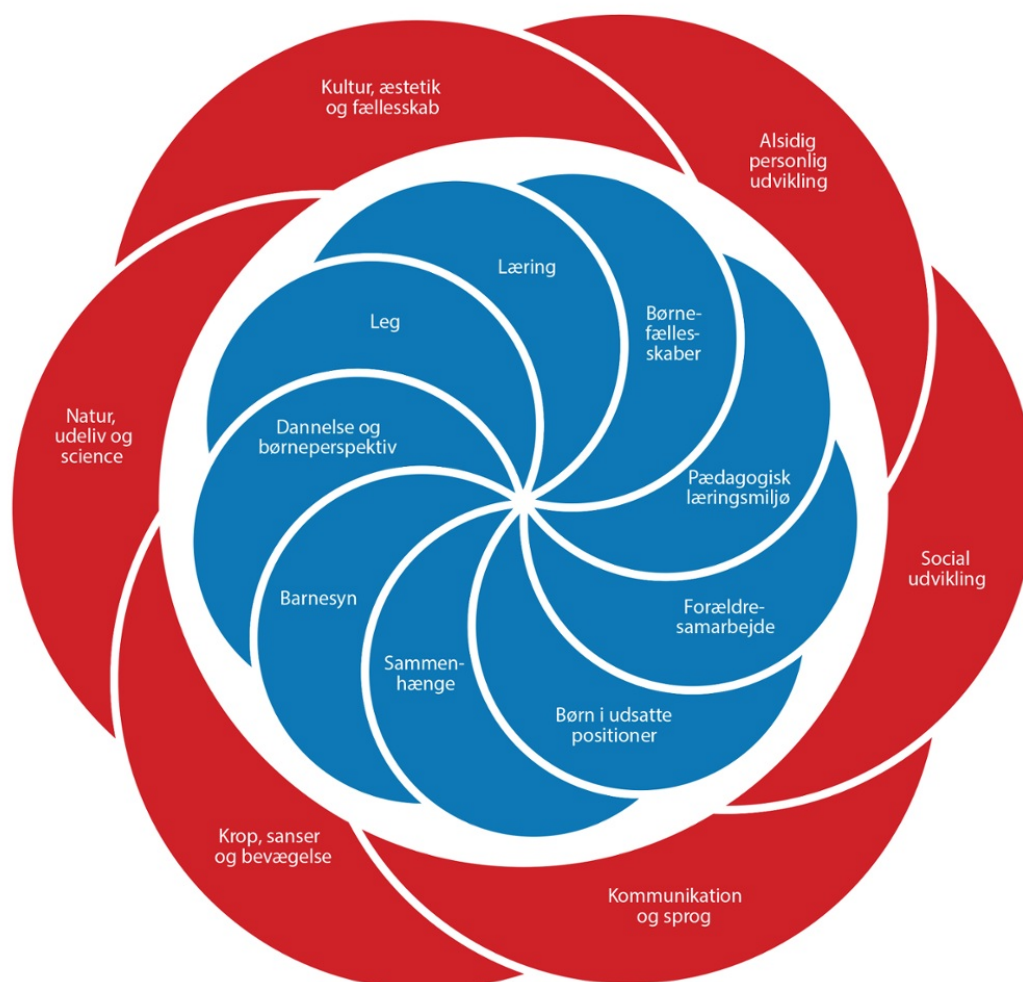
Børnehuset – Fussingsvej

Dusines Hus

Horsens Børneasy!

Dagplejen

2023-2025

Indholdsfortegnelse

Indledning	s. 3
Hvad siger loven	s. 3
I Dagtilbud Vestbyen er vi særligt optaget af...	s. 4
- Hverdagsrutiner - Tryghed, Samspil og Relationer - Lege- og læringsmiljøer - Børneperspektivet	s. 4 s. 5 s. 5 s. 7
Den styrkede pædagogiske læreplan	s. 8
Centrale elementer i læreplanen	s. 8
- Børnesyn - Dannelse og børneperspektiv - Leg - Læring - Børnefællesskaber - Pædagogisk læringsmiljø - Forældresamarbejde - Børn i udsatte positioner - Sammenhænge - Inddragelse af lokalsamfundet	s. 8 s. 8 s. 9 s. 9 s. 10 s. 10 s. 11 s. 11 s. 11 s. 12
De seks læreplanstemaer	s. 13
- Alsidig personlig udvikling - Social udvikling - Kommunikation og sprog - Krop, sanser og bevægelse - Natur, udeliv og science - Kultur, æstetik og fællesskab	s. 13 s. 14 s. 15 s. 16 s. 17 s. 18
Planlægnings- og evalueringsværktøj	s. 19
- Redskab til evaluering – EVA - Fordybelsesbånd - SMTTE model	s. 21 s. 21 s. 25

Indledning

Den styrkede pædagogiske læreplan er vores arbejdsgrundlag, og den skal kontinuerligt medvirke til videreudviklingen af kvaliteten af vores dagtilbud gennem faglige drøftelser og refleksioner. Den styrkede læreplan er et dynamisk redskab, som skal sørge for at vi har det samme videns grundlag, der giver os rammen for at arbejde systematisk med den pædagogiske planlægning samt evaluering.

Dagtilbud Vestbyen består af Børnehuset Fussingsvej, der er en integreret institution, Dusines Hus som ligeledes er en integreret institution, Horsens BørneAsyl som er en børnehave samt 6 dagplejer.

I dagtilbudsloven er der fastsat en formålsbestemmelse for dagtilbuddene. Den beskriver formålet, og hvad der generelt skal være kendetegnende for dagtilbuddenes arbejde. Formålsbestemmelsen er relevant i forhold til arbejdet med den pædagogiske læreplan, da den er retningsgivende for alt arbejde, der foregår i dagtilbuddene.

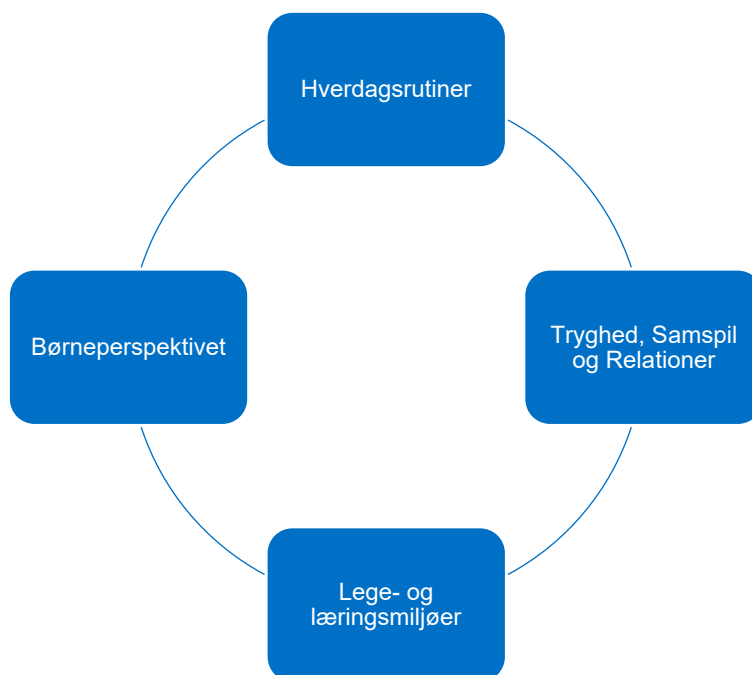
HVAD SIGER LOVEN?

- Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.
- Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.
- Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.
- Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.
- Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.
- Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

Dagtilbudslovens § 7

**Den styrkede pædagogiske
læreplan – kort fortalt til forældre:**

I Dagtilbud Vestbyen er vi særlig optaget af følgende pædagogiske fokuspunkter:

Hverdagsrutiner

Hverdagens rutiner og mange praktiske gøremål er vigtige læringsrum, da de gennem gentagelser giver unikke muligheder for læring, udvikling og styrkelse af det enkelte barns selvhjulpenhed, personlige mestring og sociale kompetencer. Udfordringen med at lyne flyverdragter i garderoben, dække bord, tælle tallerkener, bestik og den efterfølgende oprydning er et unikt rum for udvikling og daglig læring. Det foregår i et meningsfuldt læringsrum, der øger barnets handlekompetencer og robusthed. Børn vil gerne opleve sig som en vigtig del af fællesskabet, og igennem deltagelse i de daglige rutiner kan de føle sig nyttige og vigtige, og de oplever, at de betyder noget for fællesskabet.

Tryghed, Samspil og Relationer

Den pædagogiske praksis skal skabe rammer for gode samspil og trygge relationer. I trygge rammer og gode relationer kan børn trives, lære og udvikle sig. Gennem anerkendelse oplever børnene, at det de er optaget af er vigtigt, og de tør agere og ytre sig i fællesskaber. Trygge relationer og gode mødeøjeblikke gør børn livsduelige.

Samlinger fungerer som en arena for deltagelse og medbestemmelse, og de skaber rammerne for en begyndende demokratiforståelse hos børnene. De øver sig i at indgå i socialt samspil, at lytte til hinanden og de voksne, vente på tur og samarbejde. I dagligdagens pædagogiske aktiviteter arbejdes ud fra temaer, som strækker sig over en længere periode, således at børnene og de voksne får tid til at fordybe sig i emnerne på mange forskellige måder. Børnenes trivsel og udvikling er afhængig af, at samspillet med det pædagogiske personale giver udfordringer og ro og tryghed.

Lege- og læringsmiljøer

Vi lægger stor vægt på at skabe et spændende, udfordrende og fantasifuldt lege- og læringsmiljø, hvor børnene får de bedste betingelser for at udvikle og udnytte deres potentialer og kompetencer. Vi ser legen som et vigtigt spontant socialt og relationelt læringsrum, hvor barnet kan eksperimentere med mange forskellige situationer. Legen fremmer fantasi, selvværd og identitet og er med til at understøtte barnets indlevelse og forståelse for andre.

Børn lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig, blive udfordret og have mulighed for at kunne eksperimentere. Læringen sker i en vekslen mellem børnenes lege og mere planlagte aktiviteter og de mange hverdagsrutiner som fx frokost og garderobe-situationerne m.m. De voksne er aktivt deltagende og understøtter børnenes leg via vejledt legedeltagelse. Det betyder i praksis, at de voksne hjælper børnene videre, hvis de er gået i stå, eller der er opstået konflikter. Den voksne støtter det enkelte barns legekompetencer og idegenerering via en aktiv deltagelse og guidning i legen.

Vi har stort fokus at det enkelte barns og gruppens legekompetencer understøttes. Vi forsøger at skabe legemiljøer, der lægger op til mange varierede legemuligheder, der igen understøtter barnets idegenerering, forestillingsevne og fantasi.

At lege er at "lade som om", det vil sige at agere inden for en fiktiv verden. Den psykiske forudsætning for at kunne "lade som om" er forestillingsevne, hukommelse og fantasi. Fantasien er evnen til at

bearbejde, omforme, og overskride virkeligheden. Fantasien er den del af forestillingsevnen, som overvejende henter sit stof fra billeder, sansninger, fornemmelser, stemninger, indtryk og drømme. Heri ligger blandt andet kimen til kreativiteten og den abstrakte tænkning. I legen "øver" børnene sig i at forholde sig søgende, udforskende og skabende i forhold til deres omgivelser. Derved udvikler barnet gennem legen grundlæggende forudsætninger for at kunne være en kompetent, aktiv deltager i verden.

Vi har fem fokusområder i forbindelse med den faglige kvalificering af vores lege – og læringsmiljøer:

1. Vi arbejder med mindre, differencerede børnegrupper, hvor vi tager afsæt i mere specifikke og målrettede aktiviteter fx leg/fællesskaber, NUSSA, motorik, yoga, sprøg m.m.
2. Vi har stort fokus på at skabe rum i rummet. Det betyder, at der er etableret mindre legeområder på stuerne og i fællesrum, hvor mindre børnegrupper har mulighed for ekstra fordybelse
3. Vi har stort fokus på at skabe guidende legemiljøer både ude og inde, sådan at børnene både tilbydes traditionelle og mere fleksible legematerialer og muligheder. Legemiljøerne skal være inspirerende, udfordrende og lægge op til at være eksperimenterende og kreative. På den måde får vi spændende og inspirerende miljøer, som giver børnene forskelligartede og varierede lege - og deltagelsesmuligheder
4. Vi arbejder aktivt med både inde- og uderummet og vi forsøger at udnytte begge rums muligheder på nye måder. Vores legepladsområder kan fx indeholde små, hyggelige, stille områder med fokus på højtlesning, ude-dukketrok eller et eksperimenterende område med mudder og vandlege
5. Vi benytter piktogrammer, timetimer, billeder på legeskufferne mm., for på denne måde at skabe overblik, struktur og forudsigelighed for det enkelte barn

Børneperspektivet

Vi lægger stor vægt på medinddragelse af børnenes perspektiver. Alle børn skal opleve, at de tages alvorligt, og at de har mulighed for at kunne påvirke og have en reel indflydelse på eget liv. Det har betydning for barnets fremtidige motivation og læringsidentitet, og for om det enkelte barn går videre i livet med en oplevelse af, og dets mening betyder noget, at dets ressourcer og initiativer er værdsatte og værdifulde, at det er meningsfuldt og vigtigt at være deltagende i fællesskabet. I de processer, hvor børnene bliver inddraget, lærer de, at man ikke nødvendigvis bestemmer, fordi man har medindflydelse på noget, men man er blevet hørt og har påvirket processen.

Vi er opmærksomme på, at når vi som voksen skal indtage børneperspektivet, gælder det om at være stille, give tid og lytte nøje til, hvad børnene siger. Når der er tale om børn i 0-6 års alderen, gælder det ydermere om at tolke børnenes udsagn med hensyntagen til alder og modenhed. Vi har fokus på at tilgodese alle børn i processen og at alle gives en stemme. Derfor vil medinddragelse ikke bare handle om sprogliggørelse, men også omhandle tegninger, foto/film og fx modelbygning og børnenes konkrete handlinger

Når børn oplever medinddragelse, tror vi på, at børn lærer hvad demokrati er på en meget konkret og praksisnær måde, som vil understøtte deres deltagelse i senere demokratiske processer.

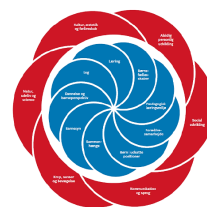
De områder, som vi på nuværende tidspunkt har særligt fokus på, er:

- Inddragelse af børnenes perspektiver i Læreplansarbejdet
- Inddragelse af deres ideer i de forskellige lege- og læringsaktiviteter
- Samlinger

Børn der inddrages, trives bedre, og at inddragelsen af børnenes perspektiver kan styrke det pædagogiske blik for faglighed og kvalitet, fordi børnene kan give indsigter og nye perspektiver, man ellers ikke ville have været opmærksom på. Forskningen viser, at børn bliver mere ansvarsfulde af medbestemmelse. Når børn oplever at blive hørt og taget alvorligt, er de meget indstillede på at medvirke og påtage sig ansvar, fx for hvordan en proces eller deres dagligdag forløber. Børn vil som regel gerne snakke og forhandle om ting, de finder relevante for deres liv. De er ofte klar til at indgå i kompromiser, der tager hensyn til alle parter, hvis de tages med på råd.

Børn gør altid det bedste de kan.

Vil du vide mere om vores dagtilbud – kan du læse mere på vores hjemmeside:

Den styrkede pædagogiske læreplan

- bidrager til en fælles forståelse af det pædagogiske værdigrundlag i dagtilbud og skaber en fælles retning for det pædagogiske arbejde

Hvert barn er medskabere af sin egen læring i et pædagogisk læringsmiljø. Det pædagogiske personale skal støtte, guide og udfordre barnet i både leg, planlagte aktiviteter, rutiner og spontant opståede situationer.

Centrale elementer i læreplanen

Læreplanen skal kendetegne det pædagogiske læringsmiljø barnet møder dagen igennem. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for og på tværs af seks pædagogiske læreplanstemaer. Det pædagogiske læringsmiljø skal inddrage hensynet til børnenes alder, forskellige forudsætninger og børnegruppens sammensætning.

Det fælles pædagogiske grundlag består af følgende elementer:

- **Børnesyn**

Det gode børneliv er et liv med plads, tid og ro til at være barn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.

Børn ses som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

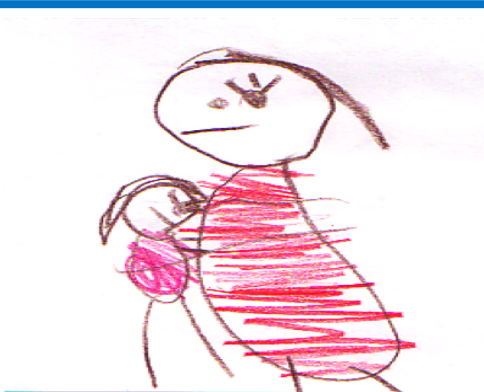
Det pædagogiske personale og ledelsen skal skabe organisatoriske rammer og et pædagogisk læringsmiljø, der muliggør, at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

- **Dannelse og barneperspektiv**

Dannelse er en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden i sin egen personlighed som en rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

Det pædagogiske personale skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og danne afsæt for barnets måder at handle på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et barneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

• Leg

Legen og den legende tilgang til læring er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i. Det pædagogiske personale skal anvende viden og kompetencer til at skabe pædagogiske læringsmiljøer med fokus på legen, barnets interesser, undren og nysgerrighed.

Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige, udviklende lege samt udvikle og bruge både emotionelle, sociale, kropslige og kognitive kompetencer.

Barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den bliver til undervejs, og at børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden.

Barnets spontane og selvorganiserede leg skal anerkendes og respekteres og gives meget plads i hverdagen i dagtilbuddene. Det pædagogiske personale har et ansvar for at være opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

• Læring

Barnet lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved at eksperimentere med fx materialer og gøre opdagelser.

Barnet lærer gennem kommunikation og sociale samspil, ved at opleve nyt og ved at opleve, at det fx kan bidrage innovativt og kreativt i sammenhænge, de indgår i med andre børn og voksne.

Det pædagogiske personale skal skabe alsidige, inddragende og trygge pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer lysten til at lære, eksperimentere og opleve mere.

Arbejdet med barnets læring tager udgangspunkt i et bredt læringsbegreb, hvor barnets kropslige og motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring alle er vigtige elementer i det pædagogiske arbejde.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, for alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen – ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, under frokosten, under legen, i garderoben og gennem planlagte forløb.

• Børnefællesskaber

Relationer og venskaber er afgørende, hvis barnet skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

I hverdagen skal der skabes plads til, at barnet både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum for alle børn, nye relationer, muligheden for at prøve forskellige positioner m.m.

Dagtilbuddets børnefællesskaber skal give mulighed for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges.

Det pædagogiske læringsmiljø vil for de ældste børn have fokus på at turde møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer.

• Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling. Læringsmiljøet skal være trygt, præget af hverdagsrutiner, genkendelighed og glæde.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Rammer og vilkår for daginstitutioner og dagpleje er forskellige. Bl.a. er der forskel på de fysiske rammer, idet dagpleje foregår i dagplejerens private hjem eller i lokaler i børnenes hjemlige miljø.

- **Forældresamarbejde**

Forældre er forskellige. Forældresamarbejdet skal derfor differentieres og baseres på lokale traditioner, ønsker, forældregruppen og den enkelte families behov.

Forældresamarbejdet skal være åbent, imødekommende og tillidsfuldt, med fokus på barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring, og med forståelse og respekt for forskellige perspektiver.

I hverdagen skal der skabes plads til dialog, der understøtter det tillidsfulde samarbejde, både mellem personalet og forældrene og forældrene indbyrdes.

- **Børn i udsatte Positioner**

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det er en vigtig opgave for det pædagogiske personale at have øje for børn, som er i risiko for at stå uden for fællesskabet. Kvaliteten i samspillet mellem netop disse børn og det pædagogiske personale har stor betydning.

At understøtte læring hos børn i udsatte positioner handler om at møde barnet med passende udfordringer og positive forventninger i gode pædagogiske læringsmiljøer og i børnefællesskabet. Der skal være fokus på inkluderende fællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter læringen hos alle børn.

- **Sammenhænge**

I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

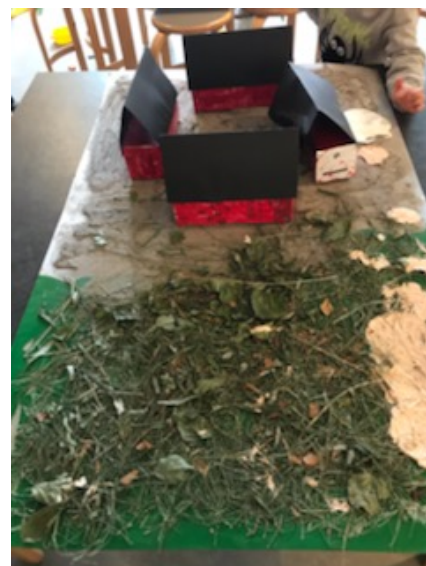
Børn skal opleve genkendelighed og sammenhæng i overgangene fra dagpleje/vuggestue og børnehave, børnehave og skole.

Barnet skal opleve at træde kompetent ind i det "nye" og opnå følelsen "at høre til". Barnets "rygsæk" skal være fyldt med kompetencer, som kan anvendes ind i den nye sammenhæng.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vores vigtigste samarbejdspartnere er forældrene. Samarbejdet mellem forældre og dagtilbud har stor betydning for det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og for gode børnefællesskaber.

Herudover har vi et tæt, udviklende og forpligtende samarbejde med By Skolen – Afd. Fussingsvej, hvor vi sammen har fokus på den bedst mulige sammenhæng i børnenes liv og læring. I samarbejdet omkring vores storebørnsgrupper kommer skolen ugentligt på besøg i børnehaverne, og vi kommer ligeledes i flere sammenhæng på skolen - musikforestillinger, morgensang og besøgsdage.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Eksempler på tiltag

- Børnene mødes af i et trygt miljø, med fokus på nærvær, anerkendelse og den rette motivation. Børnene skal føle sig set, hørt og værdsat i hverdagen. Dette sker gennem mødeøjeblikke, fx når barnet har brug for hjælp i hverdagsrutinerne ved middagsbordet eller i garderoben, eller når barnet gennem den rette opmuntring tør prøve noget nyt.
- Vi arbejder med differentierede fællesskabet med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone – grupperne organiseres således, at alle børn opnår den optimal udvikling.
- Alle børn er tilknyttet en børnegruppe og nogle voksne, der er med til at skabe tryghed og tilknytning i hverdagen. Gennem de faste rutiner støttes det enkelte barn i at udfolde sig at aktive bidrage til fællesskabet.
- Vi vil opmuntre til hjælpsomhed børnene imellem, og vi vil guide dem ved uenighed, ved bl.a. at hjælpe dem til at aflæse andre samt sætte ord på egne følelser.
- Vi gør brug af den pædagogiske bagdør, således at alle har mulighed for at deltage i de strukturerede aktiviteter.
- Vi vil hjælpe børnene til at indgå i relationer, samt til at danne venskaber, således at de udvikler selvværd og følelsen af samhørighed.
- Vi vil give hverdagsrutiner mere tid og opmærksomhed, og gennem dialog (bl.a. vha. billeder) vil vi sætte mere fokus på, hvad børnene er optaget af, hvad de finder sjov eller udfordrende.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN TRIVES OG INDGÅR I SOCIALE FÆLLESSKABER, OG AT ALLE BØRN UDVIKLER EMPATI OG RELATIONER.
2. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE FÆLLESSKABER, HVOR FORSKELLIGHED SES SOM EN RESSOURCE, OG SOM BIDRAGER TIL DEMOKRATISK DANNEELSE.

Eksempler på tiltag

- Børnene indgår alle i forskellige fællesskaber og opnår derved erfaringer med at bidrage til og være forpligtet i forhold til fællesskabet.
- Børnene oplever genkendelighed, fællesskab og tryghed gennem gentagelser og deltagelse i praktiske og pædagogiske gøremål – når vi dækker bord, hjælper hinanden med lynlåsen osv.
- Vi vil optræde som gode rollemodeller for hinanden og møde hinanden med anerkendelse og respekt. Vi vil arbejde med vejledt deltagelse både i planlagte aktiviteter, i leg og dagligdags rutiner.
- Vi vil arbejde med materialet "Fri for mobberi"
- Vi vil hjælpe til med at italesætte følelser
- Vi vil lege – både planlagte og spontane lege ude og inde og øve forskellige legekompeterencer.
- Vi vil øve samspil og hensigtsmæssige kommunikation og konflikthåndtering – hvordan siger man fra på en ordentlig måde?
- Vi vil øve vedholdenhed og mestring – også når det er svært
- Vi vil tale positivt om både børn og voksne og opfordre forældrene til at gøre det samme
- Vi vil være nærværende og fordybe os sammen med børnene og give dem ro, opmærksomhed og tid til fordybelse

Kommunikation og Sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN UDVIKLER SPROG, DER BIDRAGER TIL, AT BØRNENE KAN FORSTÅ SIG SELV, HINANDEN OG DERES OMVERDEN.

2. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN OPNÅR ERFARINGER MED AT KOMMUNIKERE OG SPROGLIGGØRE TANKER, BEHOV OG IDEER, SOM BØRNENE KAN ANVENDE I SOCIALE FÆLLESSKABER.

Eksempler på tiltag

- Sprog forekommer i mange former og udtryk – blikretning, nonverbalt, pludren, gestik og verbalt og det kræver nærvær, fælles opmærksomhed, indlevelse og nysgerrighed.
- Sproglige misforståelse kræver guidning, støtte og imødekommenhed – for på den måde at styrke barnets selvtillid og mod på dialog.
- Det pædagogiske personale skal være rollemodeller, skal bruge sproget, lege med sproget, italesætte og nuancere sproget, ikke mindst over for de børn for hvem sproget driller.
- Sproget skal anvendes i hverdagsrutiner, hvor netop de mange gentagelser styrke tilegnelsen og sprogudviklingen.
- Vi skal vise sproglig opmærksomhed gennem bøger, rim & remser, musik, sange, billeder, legetøj og i nuet - fx når vi finder en bille på legepladsen.
- Vi taler med børnene og er opmærksomme på den udviklende dialog bl.a. ved læseleg, fokus ord, samling, "hit med lyden" og "Vi lærer sprog".
- Vi udarbejder sprogvurderinger som faglig redskab
- Vi vil i aktiviteter, ved spisning og når det er muligt, være bevidste om den voksnes placering, så det er børnene og samtalen, der er i fokus.
- Vi præsenterer det skrift-sproglige, er hvor det giver mening
- Vi inddrage forældrene, lytter og vejleder alt efter behov for kommunikative redskaber

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN UDFORSKER OG EKSPERIMENTERER MED MANGE FORSKELLIGE MÅDER AT BRUGE KROPPEN PÅ.

2. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN OPLEVER KROPS- OG BEVÆGELSESGLÆDE BÅDE I RO OG I AKTIVITET, SÅ BØRNENE BLIVER FORTROLIGE MED DERES KROP, HERUNDER KROPSLIGE FORNEMMELSER, KROPPENS FUNKTIONER, SANSER OG FORSKELLIGE FORMER FOR BEVÆGELSE.

Eksempler på tiltag

- Børn skal bruge kroppen aktivt hverdag både i inde- og udemiljøet. Børn lærer gennem kroppen og det pædagogiske personale skal understøtte leg og kropslig aktivitet gennem engagement og lyst til bevægelse.
- Børnene skal opleve sig som aktivt medspillere gennem selvhjulpenhed og aktiv deltagelse ved alle hverdagens gøremål – af- og påklædning, spising, kreative sysler, tumle lege osv.
- Vi tilbyde børnene leg i både høj og lav arousal, således at de lærer kroppens signaler at kende.
- Vi tilbyder børnene bevægelses aktiviteter som sanglege, yoga, fange leg, gakkede gangarter og motoriske regellege på legepladsen.
- Vi støttet barnets identitetsdannelse gennem kropslige lege i fælleskabet.
- Vi tilbyder sanselege- børn udforsker og lærer omverdenen at kende gennem kropslige eksperimenter.
- Vi guider børnene i kropslige udtryk – kroppen kommunikere og kropslige udtryk ig indtryk skal aflæses.
- Vi lader børnene erfarer gennem kroppen – barnet skal erfarer med støtte, således at vi ikke frarøver barnets mulighed for at kunne selv.
- Bevægelses aktiviteter differentieres, således at alle kan deltage uanset forudsætninger.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Science tilgangen vægter en undersøgende tilgang, som åbner for en aktiv inddragelse af naturen og naturfænomener som lys, luft, magnetisme og vejrfænomener. I science-tilgangen er der fokus på børns begyndende forståelse for lovmæssigheder i naturen, børns medfødte talførmelse og fornemmelse for størrelser og dermed en begyndende matematisk opmærksomhed.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN FÅR KONKRETE ERFARINGER MED NATUREN, SOM UDVIKLER DERES NYSGERRIGHED OG LYST TIL AT UDFORSKE NATUREN, SOM GIVER BØRNENE MULIGHED FOR AT OPLEVE MENNESKETS FORBUNDETHED MED NATUREN, OG SOM GIVER BØRNENE EN BEGYNDENDE FORSTÅELSE FOR BETYDNINGEN AF EN BÆREDYGTIG UDVIKLING.

2. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN AKTIVT OBSERVERER OG UNDERSØGER NATURFÆNOMENER I DERES OMVERDEN, SÅ BØRNENE FÅR ERFARINGER MED AT GENKENDE OG UDTRYKKE SIG OM ÅRSAG, VIRKNING OG SAMMENHÆNGE, HERUNDER EN BEGYNDENDE MATEMATISK OPMÆRKSOMHED.

Eksempler på tiltag

- Alle børn skal erfare naturen, opleve naturens mangfoldighed med alle deres sanser og opleve glæde ved naturen – både på legepladsen og i nærområdet.
- Vi skal sammen undre os over naturens finurligheder, undersøge og eksperimentere gennem sproget og sanserne.
- Det pædagogiske personale skal agere rollemodeller (gå foran, ved siden af og bagved), stille spørgsmål og følge børnenes spor – hvad ser vi, hører vi, smager vi osv.
- Vi vil være nysgerrige på årstidernes skiften, livet i naturen og være positive over for oplevelser uanset vejr og vind.
- Vi vil eksperimentere med naturens materialer, fx bygge insekthoteller, lave blad kranse, undersøge hvad der kan flyde, se på farvernes skiften.
- Vi vil have det sjovt, vise begejstring og derigennem fremme børnenes glæde ved naturen.

Kultur, æstetik og fælleskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Det pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN INDGÅR I LIGE VÆRDIGE OG FORSKELLIGE FORMER FOR FÆLLESSKABER, HVOR DE OPLEVER EGNE OG ANDRES KULTURELLE BAGGRUNDE, NORMER, TRADITIONER OG VÆRDIER.

2. DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ SKAL UNDERSTØTTE, AT ALLE BØRN FÅR MANGE FORSKELLIGE KULTURELLE OPLEVELSER, BÅDE SOM TILSKUERE OG AKTIVE DELTAGERE, SOM STIMULERER BØRNENES ENGAGEMENT, FANTASI, KREATIVITET OG NYSGERRIGHED, OG AT BØRNENE FÅR ERFARINGER MED AT ANVENDE FORSKELLIGE MATERIALER, REDSKABER OG MEDIER.

Eksempler på tiltag

- Børn er kulturskabere gennem leg, kreativitet og opfindsomhed, og det pædagogiske personales opgave er, at være nysgerrige på børns interesser og sammen med børnene finde på, bygge og skabe.
- Børnene præsenteres dagligt for indtryk i form af lyd, historier, kreativ udfoldelse og får lov at udtrykke sig gennem fantasi, ideer og legende aktiviteter.
- Sammen med børnene er vi nysgerrige på, markerer og dyrker kulturelle højtider, traditioner og er spørgelystne på forskelligheder.
- Vi leger med forskellige materialer – ler, papir, maling, stof, udklædning, madvarer m.m.
- Vi arbejder med præsentationer af vores æstetiske udtryk gennem teater, billeder, plancher, kunstudstillinger og musik.
- Vi laver aktiviteter som understøtter samarbejdet mellem børnene, dyrker processerne, og fejre det vi har lært.
- Vi inddrager børnene i alle dagens gøremål og hjælper dem til at hjælpe hinanden ved fx borddækning, oprydning og i legen.
- Vi skaber fælles opmærksomhed omkring børnegruppens betydning for hinanden gennem turtagning ved samling, ved "fortælle runden" og på gå-ture – hvor det at holde sammen er i fokus.

Planlægnings- og evalueringsværktøj

Den styrkede Læreplan er det værdimæssige afsæt for vores pædagogik og indeholder mål og rammer for den pædagogiske praksis i Dagtilbud Vestbyen. Derudover beskriver læreplanen et bredt og holistisk læringssyn, hvor børn og børnegrupper skal udvikles, lære og dannes både kropsligt, kognitivt, følelsesmæssigt og socialt gennem samspil, relationer, udviklende læringsmiljøer og hverdags rutiner.

Den styrkede læreplan støtter også udviklingen af en god evalueringskultur, hvor personale og ledelse forholder sig kritisk og reflektivt til egen praksis. Den pædagogiske refleksion og feedback foregår på pædagogfaglige møder og personalemøder.

Kontinuerligt arbejder vi med kontraktstyrede observationer, hvor vi ser nærmere på gruppernes læringsmiljø og struktur og efterfølgende gives der feedback og sparring.

At forholde sig reflektivt overfor egen og fælles praksis skaber det bedste fundament for praksis.

Et læreplans tema strækker sig over min. 2 måneder, hvor grupperne går i dybden med temaet og afslutter forløbet med en evaluering, som dokumentation og læringsredskab. Årligt evalueres den styrkede pædagogiske læreplan og synliggøres på dagtilbuddets hjemmeside..

LÆREPLANSTEMAER – årshjul

Dec./Jan. Kultur – æstetik – fællesskab

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Feb./Mar. Social udvikling

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

April/Maj Alsidig personlig udvikling

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Juni/Juli Natur – udeliv – science

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Aug./sep. Krop – sanser – bevægelse

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops-og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Okt./nov. Kommunikation – sprog

MÅL:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Årligt arbejde vi således med følgende redskaber:

Redskab til evaluering - EVA

https://www.eva.dk/sites/eva/files/2018-07/7045%20SPL_Redskab_1_23WEB.pdf

Fordybelsesbånd

Eksempel 1:

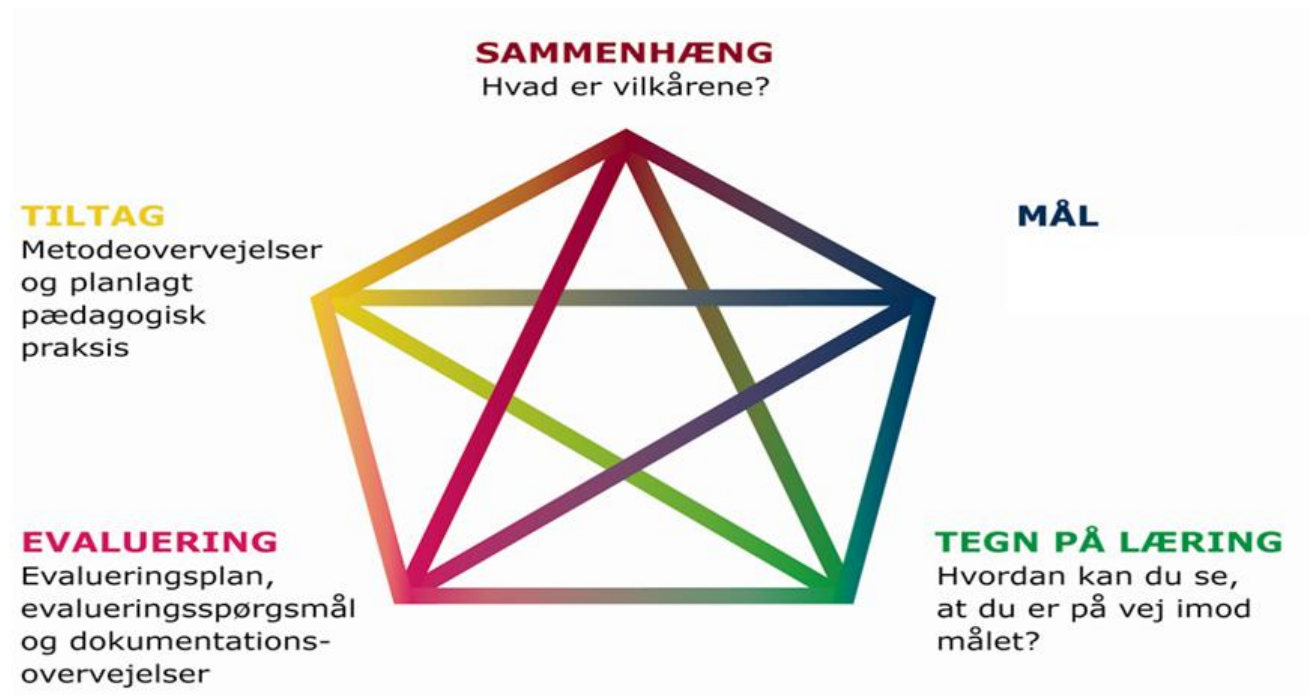
Uge 43-46	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Tidspunkt Hvis der afviges fra den faste tid	Samling & legeplads 10:30 læses der en bog når aktiviteten er afsluttet	Turdag/ Kreative aktiviteter 10:30 læses der en bog når aktiviteten er afsluttet	legeplads 10:30 læses der en bog når aktiviteten er afsluttet	Musik 10:30 læses der en bog når aktiviteten er afsluttet	Kreative aktiviteter
Læringsmål Her beskrives kort, hvad målet med fordybelsen er.	At børnene hører de nye fokusord og opnår en forståelse for disse. At vi øver børnenes koncentration, fordybelse samt at børnene forsøger at sige/bruger fokusordene.	- II-	Fokusord: oppe og nede	Fokusord: rim og remser	De kreative aktiviteter koncentrerer sig om ordene hus, i på.
Indhold + ansvarlig Her beskrives kort, hvad indholdet i den strukturerede aktivitet er samt hvem der er hovedansvarlig for aktiviteten	Der holdes samling hvor der læses: "nede i fru Hansens kælder" remse, finder en kanin figur samt "kanin huset" hvor der vises hvordan at aben er hhv. Oppe på 1. salen på huset, nede i kælderen samt i huset	Gruppe 1 på tur Gruppe 2 har krea Gruppe 3 på legeplads	Vi er på Smørblomsts legeplads hvor vi har fokus på at være oppe, nede, på og i ting som eks. I sandkassen.	Der synges:	Alle børnene skal lave et hus af karton med dør, vinduer og skorsten. Et billede af barnet skal sættes bag det ene vindue.
Forberedelse + ansvarlig Her beskrives kort, hvad der skal forberedes samt hvem der er ansvarlig for forberedelsen	S. er ansvarlig for aktiviteten samt at finde rekvisitter	Hver voksen har ansvar for den enkelte gruppes aktivitet	Alle voksne er ansvarlige	L. er ansvarlig for aktiviteten	L. er ansvarlig for at finde materialer: Udprinte billeder af børn Udklippe karton -hus, -dør, -vinduer & -skorsten Finde saks, lim

Eksempel 2: Månedens tema: "Fri for mobberi" + krop og bevægelse

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Tidspunkt Hvis der afviges fra den faste tid	Vi rydder op kl. 8.30 og gør klar til krop og bevægelse.	Alle er på legepladsen 8.45.		Vi rydder op kl. 8.30, og gør klar til krop og bevægelse.	Vi rydder op kl. 8.30, og gør klar til krop og bevægelse.
Læringsmål Her beskrives kort, hvad målet med fordybelsen er.	<u>Krop og bevægelse 8.45-9</u> Målet er at styrke deres motorik, kropsbevidsthed og indlæringssevne. <u>Dialogisk læsning 9.30-10.30</u> Børnene får styrket deres sprogtilegnelse og ordforråd. De bliver bevidste om forskellige nuancer i sproget og får mulighed for at udvikle deres fantasi.	<u>Mødedag 9-11</u>	<u>Tur dag 9.30-11</u> Målet er, at børnene skal udvikle trafiksikkerhed og ansvarlighed.	<u>Krop og bevægelse 8.45-9</u> Målet er at styrke deres motorik, kropsbevidsthed og indlæringssevne. <u>Fri for mobberi</u> Se separat SMTTE	<u>Krop og bevægelse 8.45-9</u> Målet er at styrke deres motorik, kropsbevidsthed og indlæringssevne. <u>Strukturere t leg og spil 9.30-10.30</u> Børnene får styrket deres sociale kompetencer, de lære at vente på tur samt får styrket deres finmotorik.

Indhold + ansvarlig Her beskrives kort, hvad indholdet i den strukturerede aktivitet er samt hvem der er hovedansvarlig for aktiviteten	Krop og bevægelse. Den der er mødt først er ansvarlig dagens krop og bevægelse på legepladsen. Dialogisk læsning Der arbejdes struktureret efter materialet om Dialogisk læsning. Vi bruger sprogkasserne fra "sprogs-kabet" på loftet. Den første kasse skal være til 4 år. På skift skal grupperne deltage, således at hver gruppe har max 20 minutter. Dialogisk læsning foregår ved bordet på stuen til venstre. De to grupper der ikke har tur, laver stillesiddende aktiviteter ved 2 borde på stuen til højre.		Der skal være fokus på og tale om, omgivelserne, biler, cyklister, andre fodgængere, samt regler når man går på fortovet langs en vej. Alle tager på tur. Børnene har en fast "gåmakker", som de skal følges med ud og hjem. Dette er for at børnene har en de er "ansvarlig" for, og for at der ikke bliver konflikter omkring hvem der skal gå med hvem.	Krop og bevægelse. Den der er mødt først er ansvarlig dagens krop og bevægelse på legepladsen.	Krop og bevægelse. Den der er mødt først er ansvarlig dagens krop og bevægelse på legepladsen Struktureret leg og spil. Børnene er delt i de to samme grupper som torsdag. Børnene deles på de to stuer. På stuen til venstre er der struktureret leg og på stuen til højre er spil.
Forberedelse + ansvarlig Her beskrives kort, hvad der skal forberedes samt hvem der er ansvarlig for forberedelsen	Børnene deles i 3 grupper, sammensat efter deres sproglige udviklingsniveau er Som udgangspunkt bliver de i denne gruppe i minimum en måned. S. er ansvarlig for Dialogisk læsning hver gang og til hver gruppe. Det skal være den samme voksne hver gang, for at skabe den bedste kontinuitet		Oversigten over "gåmakker e" hænger på indersiden af garderobedøren.	Børnene er delt i 2 grupper, med en ligelig fordeling af drenge og piger og børn med lav og høj arousalniveau. Som udgangspunkt bliver de i denne gruppe i minimum en måned. T. og skolepædagogerne er ansvarlig for arbejdet med kuffert og S. er ansvarlig for massagen. Det skal være den samme voksne hver gang.	T. er ansvarlig for struktureret leg og S. spiller spil.

SMTTE – modellen

Eksempler på brug af SMTTE modellen:

Krop, sanser og bevægelser	Evalueringsskema
Sammenhæng Beskrivelse af den pædagogiske udfordring, med udgangspunkt i teori eller praksis.	Der er i samfundet stor fokus på sundhed og bevægelse, og derfor er det vigtigt at arbejde med børnenes fysiske sundhed og bevægelse, så de fra små får en naturlig tilgang til kost og motion.
Mål - læringsmål	Vi vil arbejde med at give børnene lyst til at bevæge sig, så de oplever glæde og velvære ved at bruge kroppen, samtidig vil vi have fokus på læring om kroppen som "motor" og sund kost som "benzin"
Tiltag Beskrivelse af de valgte tiltag som dokumenteres og evalueres.	Metoder/ Konkret pædagogisk praksis ▪ Gå ture i lokalområdet uden klapvogne. ▪ Opfordre børnene til at bruge kroppen i dagligdagen mest muligt. Både inde og ude. F.eks. kravle op på stole, pusleborde, stige til krybben, trapper og bakker. ▪ De voksne er rollemodeller f.eks. gå baglæns, gå på line, hoppe, løbe m.m. ▪ Vi vil lave en motionsdag den sidste dag inden sommerferien. ▪ Når vi spiser vil vi snakke om maden og hvad der er sund mad.
Tegn Hvilke tegn så vi som resultat af tiltagene.	Børnene udviser glæde ved at bruge kroppen. De er selv begyndt at kravle i ribber. Udviser genkendelighed ved kendte aktiviteter, og derfor bevæger de sig mere. Børnene bruger sproget til at fortælle om sanselige oplevelser.
Evaluering På baggrund af mål, tiltag og dokumentation evalueres resultatet og der angives hvordan der følges op på resultaterne.	Igennem motorikforløbet så vi at børnene f.eks. havde svært ved at kravle i ribber, og efterfølgende anskaffede vi os to ribber til alrummet, så det at kravle i ribber kunne blive et dagligt tilbud. Vi er blevet bekræftet i at det er vigtig med nærværende og engagerede voksne, og at det er godt med gentagelser, hvor at udfordringerne øges.

Kultur, æstetik og fællesskab	Evalueringsskema
-------------------------------	------------------

Sammenhæng Beskrivelse af den pædagogiske udfordring, med udgangspunkt i teori eller praksis.	Vi bor i et område hvor børnene møder mange forskellige kulturer, sprog og levevis. Vi vil være nysgerrige på hinanden kultur og have fokus på hvordan vi forener forskelligheder i fællesskabet. Vi vil dykke ned i traditioner som eks. jul, påske, Sankt Hans m.m., i bredt tilrettelagte pædagogiske aktiviteter.
Mål - læringsmål	At børnene får kendskab til og lærer at respekterer andres kultur.
Tiltag Beskrivelse af de valgte tiltag som dokumenteres og evalueres.	<u>Metoder/ Konkret pædagogisk praksis</u> ▪ Vi vil lave en forårskoncert, hvor i vil optræde for de andre børn i huset. ▪ Vi vil smage på forskellige egns retter. ▪ Der vil lære sange fra andre lande. ▪ Vi vil fortælle om vores forskellige traditioner via bl.a. tegninger, billeder.
Tegn Hvilke tegn så vi som resultat af tiltagene.	Børnene blev opmærksomme på at Mester Jakob findes på flere sprog, og de spørger efterfølgende til den. Børnene tegner hinanden, og fortæller om hvad ex. Mor hedder på polsk.
Evaluering På baggrund af mål, tiltag og dokumentation evalueres resultatet og der angives hvordan der følges op på resultaterne.	Det er børnegruppens sammensætning der bestemmer hvilken aktivitet der skal laves. Børnene spørger nysgerrigt ind til hinanden og der er større respekt omkring forskellighed. Børnene roser bl.a. hinandens tegninger(familieportræt) og viser både deres egne og andres stolt frem.